

Conclusies derde bestuurlijk overleg van 16 mei 2019 te Bonaire betreffende samenwerking op het gebied van Volksgezondheid binnen het Koninkrijk

Van

de regering van Nederland, in deze vertegenwoordigd door de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

de regering van Aruba, in deze vertegenwoordigd door de minister van Toerisme, Volksgezondheid en Sport,

de regering van Curaçao, in deze vertegenwoordigd door de minister van Gezondheid, Milieu en Natuur,

de regering van Sint Maarten, in deze vertegenwoordigd door de minister van Volksgezondheid, Sociale Ontwikkeling en Arbeid,

Overwegende,

dat de landen op 1 juni 2015 voor het eerst in een bestuurlijk overleg betreffende de volksgezondheid te Aruba bijeen zijn gekomen. Daar zijn afspraken gemaakt op het terrein van volksgezondheid en een protocol betreffende samenwerking op het gebied van de volksgezondheid binnen het Koninkrijk der Nederlanden is opgesteld (en nadien door eenieder getekend);

dat de landen op 22 juni 2018 bij elkaar zijn gekomen voor het tweede bestuurlijk overleg te Curaçao. Daar zijn afspraken gemaakt op het terrein van volksgezondheid op zes verschillende onderwerpen die door de landen zijn opgepakt;

dat de landen van het Koninkrijk elk de verantwoordelijkheid dragen voor de volksgezondheid van hun land;

dat de landen constateren dat de zorgsystemen in de landen overeenkomsten en verschillen vertonen;

dat bij de landen de wens bestaat voor samenwerking op het gebied van de volksgezondheid op basis van transparantie, wederkerigheid en wederzijds respect;

dat de Caribische landen in het Koninkrijk een Letter of Intent on Health and Medical Care Cooperation tussen Aruba, St. Maarten en Curaçao hebben ondertekend op 4 juni 2017 en afspraken hebben gemaakt over de uitvoering van deze Letter of Intent op 22 juli 2017;

dat de Sociale Verzekeringsbank van Curaçao, het Uitvoeringsorgaan Algemene Ziektekostenverzekering (AZV) van Aruba en het Uitvoeringsorgaan Sociale en Ziektekostenverzekeringen van Sint Maarten een samenwerkingsovereenkomst hebben gesloten op 21 juli 2017;

dat de Inspectie voor de Volksgezondheid van het Ministerie van Toerisme, Volksgezondheid en Sport van Aruba, Inspectie voor de Volksgezondheid van het Ministerie van Gezondheid, Milieu en Natuur van Curaçao en de Inspectie voor de Volksgezondheid van het Ministerie van Volksgezondheid, Sociale Ontwikkeling en Arbeid van Sint Maarten een convenant van samenwerking hebben gesloten op 30 november 2017;

dat het Zorgverzekeringskantoor (ZVK) van Nederland, de Sociale Verzekeringsbank (SVB) van Curaçao, Algemene Ziektekosten Verzekering (AZV) van Aruba en de Sociale Ziektekosten Verzekering (SZV) van Sint Maarten een intentieverklaring voor samenwerking hebben getekend op 21 september 2018.

Zijn het volgende overeen gekomen,

Onderwerp 1: Implementatie van de Internationale Gezondheidsregeling

De implementatie van de IHR is de aanleiding van het bestuurlijk overleg. Vorig jaar is in het bestuurlijk overleg een werkgroep opgericht die op basis van de aanbevelingen van de commissie een vertaalslag zou maken omtrent de praktische uitvoering van de IGR en ondersteunend is voor wat nog nodig is om deze te implementeren. De werkgroep is bij elkaar gekomen maar dat heeft nog niet geleid tot een definitief voorstel.

Conclusies:

- De landen komen overeen dat onder leiding van Curaçao de werkgroep nog een keer bij elkaar zal komen om een voorstel te finaliseren. De werkgroep komt bij elkaar in september 2019 en in oktober 2019 moet het voorstel af zijn. Daarbij zal het voorstel van de werkgroep IHR ook worden besproken in het platform IHR, die in juni 2019 weer bij elkaar komt. Vanuit het platform worden de deelnemers van de werkgroep geselecteerd, zodat representatie van elk land gegarandeerd is. Het op te stellen voorstel moet vallen binnen de kaders vanuit de afspraken die in de onderlinge regeling in 2015 zijn gemaakt. **Actie Curaçao**
- De commissie van advies en bijstand heeft opnieuw advies uitgebracht. De landen zullen gezamenlijk een reactie opstellen. Hierin zal ook opnieuw worden benadrukt wat de kaders zijn waarbinnen de commissie van advies en bijstand advies geeft. Ongevraagd advies buiten deze kaders mag altijd als addendum worden meegegeven. **Actie Curaçao**

Onderwerp 2: Voorbereidingen op en samenwerking bij crises en rampen in de regio.

Op dit onderwerp is de werkgroep bij elkaar gekomen onder leiding van Sint Maarten waarin alle landen en BES-eilanden vertegenwoordigd waren. De werkgroep geneeskundige hulpverlening heeft een draaiboek en beslisboom opgesteld voor preventieve evacuatie in geval van crises en rampen. Omdat het crisishandboek een levend document is, wordt in dit bestuurlijk overleg bestuurlijke afspraken gemaakt over de voorschriften opgenomen in het handboek.

Conclusies:

- De landen zijn akkoord met de afspraken die het crisishandboek bekrachtigt¹. Het crisishandboek zelf wordt jaarlijks door de werkgroep geneeskundige hulpverlening in crises en rampen herzien en de overeengekomen afspraken/oefeningen jaarlijks geoefend, onder leiding van Sint Maarten. **Actie Sint Maarten**
- De landen spreken de intentie uit om in tijden van crises en rampen binnen het Koninkrijk, in alle redelijkheid prijzen te hanteren op het gebied van medische tarieven, hotels en vervoer ten behoeve van degene die door de ramp zijn geraakt. Ieder land zal onder leiding van de werkgroep inventariseren welke stappen moeten worden ondernomen om dit te realiseren. **Actie Sint Maarten**
- In de komende periode worden in de werkgroep de volgende onderwerpen geprioriteerd:
  - o Toepasbaar maken van het crisishandboek ook voor Aruba, Curaçao en Bonaire, voor betere voorbereiding op crisis en rampen, bijvoorbeeld tropische stormen.
  - o Aanpassen van het crisishandboek voor het orkaanseizoen n.a.v. van het evaluatierapport van de oefening op 16 april 2019;
  - o Patiënten- en gewondenspreidingsplan in de Caribische regio, waarbij ook samenwerking wordt gezocht met de (ei)landen die geen onderdeel zijn van het Nederlandse Koninkrijk;
  - o Psychosociale hulpverlening na rampen en crises.

---

¹ Bijlage 1 bestuurlijke afspraken geneeskundige hulpverlening bij crises en rampen.

Onderwerp 3: Preventie / Lifestyle / Health in all Policies

Voor alle landen is preventie een urgent thema waarop ook kennisuitwisseling en samenwerking is gewenst. Op dit onderwerp zijn al verschillende acties en programma's. In het kader hiervan hebben Aruba en Curaçao samen met de PAHO een nationaal preventieplan opgesteld voor het tegengaan van niet overdraagbare aandoeningen (NCD's). Dit plan zullen zij delen met de regiegroep. Nederland zal ook het Nederlandse preventieakkoord delen.

Conclusies:

- De landen stemmen in om een werkgroep op te richten die werk zal maken van meer samenwerken op het gebied van preventie, gezonde leefstijl, sport en bewegen. **Actie Curaçao**

Onderwerp 4: Curatieve zorg

In dit thema zijn twee onderwerpen behandeld namelijk, geneesmiddelen en samenwerking tussen de ziekenhuizen, inspecties en zorgverzekeraars. Om de samenwerking op te zetten zijn zowel de inspecties als de verzekeraars van de landen bij elkaar gekomen. Dit gaat in een verschillend tempo maar allen zijn aan de slag gegaan.

Aruba heeft een conferentie georganiseerd over samenwerking in het Koninkrijk op het gebied van geneesmiddelen. Op de bijeenkomst waren apothekers, vertegenwoordigers van de inspecties, de ministeries van volksgezondheid en de verzekeraars aanwezig om vier onderwerpen te bespreken: 1) Registratie geneesmiddelen gezamenlijk mechanismen, 2) Kostenbeheersing middels gezamenlijke inkoop, 3) Voorwaarden legalisering medicinale cannabis, 4) Collegiale doorlevering apotheekbereidingen.

Conclusies:

- De landen hebben kennisgenomen van de acties die zijn ondernomen om de samenwerking tussen de inspecties, zorgverzekeraars en ziekenhuizen te vergroten. Dit heeft nog niet geleid tot een voorstel voor het bestuurlijk overleg. De landen zullen zich daarom ook in het aankomende jaar in blijven inzetten op die samenwerking, opdat de conclusies van het vorige bestuurlijk overleg worden afgerond. **Actie respectievelijk Aruba, Nederland en Curaçao**
- Twee van de conclusies van vorig jaar onder dit thema die nog moeten worden opgepakt zijn:
  - o De landen zullen de ziekenhuisbestuurders verzoeken om met een voorstel te komen hoe omgegaan moet worden met medische uitzendingen binnen het Koninkrijk op het gebied van kwaliteitsbeoordeling, capaciteit en prijs. **Actie Curaçao**
  - o De landen zullen bekijken of afspraken gemaakt kunnen worden over de methode voor vaststelling van transparante tarieven voor zorg die geleverd wordt door zorgaanbieders bij medische uitzendingen binnen het Koninkrijk. Nader onderzoek zal worden uitgevoerd door de vier landen om dit te kunnen implementeren. **Actie Nederland**
- Binnen de samenwerking met de ziekenhuizen zal vooral kwaliteit en kwaliteitsbeoordeling voor de landen een speerpunt zijn. **Actie Curaçao**
- De landen spreken de intentie uit om samen te werken om zoveel mogelijk voor medische behandeling in ziekenhuizen binnen het Koninkrijk te laten plaatsvinden. Dit zal worden opgepakt in een werkconferentie waarbij ziekenhuizen en zorgverzekeraars zullen aansluiten. Het doel is een middellange termijnvisie hierover te formuleren. **Actie Curaçao**
- In de werkconferentie geneesmiddelen te Aruba 15 en 16 november 2018 zijn actiepunten benoemd die verder dienen te worden opgepakt. Ten aanzien van de onderwerpen: 1) registratie geneesmiddelen gezamenlijk mechanismen en 2) kostenbeheersing middels gezamenlijke inkoop, wordt voorgesteld de conclusies van de conferentie verder uit te werken. Aruba zal voor het einde van dit jaar weer een werkconferentie organiseren op deze twee onderwerpen. **Actie Aruba**

Onderwerp 5: Geestelijke gezondheidszorg

Aruba en Sint Maarten willen juridische ondersteuning bij het aanpassen en vernieuwen van de nu nog geldende krankzinnigenwet.

Conclusies:

- Aruba en Sint Maarten gaan aan de slag met een nieuwe landsverordening voor geestelijke gezondheidszorg. Nederland zal desgevraagd weer juridisch ondersteuning beschikbaar stellen voor Aruba en Sint Maarten. Curaçao heeft al een nieuwe landsverordening welke als voorbeeld zal dienen voor de landen, deze is al gedeeld. Sint Maarten zal, net als Aruba en Curaçao, onderzoeken wat nodig is ter versterking van de geestelijke gezondheidszorg. **Actie Aruba en Sint Maarten**
- Curaçao zou graag, net als Aruba en Sint Maarten, een samenwerking opzetten met Mental Health Caribbean om de geestelijke gezondheidszorg te versterken. **Actie Curaçao**

Onderwerp 6: Medisch professionals

De landen willen gezamenlijk werken aan kwaliteitskader/systemen voor het toelaten van medisch professionals. Dit zou bijvoorbeeld eraan moeten bijdragen dat professionals, met name ook in de regio opgeleide medisch specialisten en anderen professionals, die in het ene land mogen werken, ook aan de slag kunnen in de andere CAS landen. Daarbij willen de Caribische landen ook gezamenlijk geaccrediteerde instellingen uit de regio identificeren die toegang geven tot de arbeidsmarkt. Voor de landen geldt de BIG ook als kwaliteitssysteem voor medisch professionals. Dit systeem is vooral gericht op de Nederlandse situatie en niet toegespitst op de regio of in de regio opgeleide medisch professionals. In de CAS landen en op de BES eilanden worden naast de BIG ook andere systemen gehanteerd. Sint Maarten heeft de samenwerking met CIBG en de Commissie Buitenslands Gediplomeerden Volksgezondheid (CBGV) verder opgepakt. Curaçao heeft afgelopen jaar verder gewerkt aan de samenwerkingsovereenkomst met het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG) en Erasmus MC voor het boven formatie opleiden van medisch specialisten.

Conclusies:

- De landen stemmen in om een werkgroep op te richten die de mogelijkheid voor het opzetten van een gezamenlijk kwaliteitskader/systeem verder gaat onderzoeken, met specifiek aandacht voor opleidingen in de regio. Uitgangspunt blijft het waarborgen van kwaliteit en veiligheid van de geleverde zorg in alle landen. **Actie Aruba**
- Sint Maarten en Nederland werken samen om de ondersteuning door het CIBG verder vorm te geven. **Actie Sint Maarten en Nederland**
- De landen stemmen in om een werkconferentie te organiseren die mogelijkheden onderzoekt voor harmoniseren van vestigingsprocedures in de CAS landen en BES eilanden, waaronder tijdige informatie-uitwisseling van schorsingen van medisch professional. **Actie Curaçao**
- Samenwerking tussen de Nederlandse ziekenhuizen en de landen voor het boven formatie opleiden van medisch specialisten, zal in gevallen waarbij de opleiding tot medisch specialist is afgerond en volledig voldoet aan de eisen van de BIG, recht geven op een BIG-registratie.

Onderwerp 7: Medisch afval management

Sint Maarten ervaart problemen met het verwerken van afval op het eiland. RIVM levert al support om hiermee om te gaan. Op het gebied van medisch afvalmanagement geldt eigenlijk voor alle landen en BES eilanden dat dit een uitdaging is. Aruba heeft al een inventarisatie door PAHO (Spaans) laten verrichten, welke is gedeeld met de regiegroep.

Conclusies:

- De landen stemmen in met het oprichten van een werkgroep die zich inzet om de problemen rondom medisch afvalmanagement in kaart te brengen. Aruba zal daarbij hun best practices op dit gebied delen met de landen. **Actie Sint Maarten**

Onderwerp 8: Data sharing en benchmarking

Tijdens het bestuurlijk overleg 2018 hebben de landen de intentie uitgesproken om samen te werken bij het evalueren en gebruiken van systemen voor het onderhouden van data op het gebied van gezondheidszorg. Zodat data uitwisseling en samenwerking efficiënter kan plaatsvinden. Rekening

houdend met internationale standaarden en de verschillende startpunten van de landen. Om dit onderwerp verder uit te werken zal de werkgroep bij elkaar komen.

Conclusies:

- De landen stemmen in dat de werkgroep die dit onderwerp verder zou uitwerken bij elkaar komt. Te beginnen met het delen van ervaringen met en gebruik van verschillende systemen. Sint Maarten zal hierin het voortouw nemen. **Actie Sint Maarten**
- Nederland zal onderzoeken of hierbij technische ondersteuning kan worden geboden. **Actie Nederland**

Werkafspraken

- De regiegroep zal erop toezien dat het volgende bestuurlijk overleg plaatsvindt en bereidt dit voor. Ook zal de regiegroep de voortgang bewaken van de verschillende actiepunten uit dit overleg en maandelijks bijeenkomen via videoconference.
- De werkgroepen en werkconferenties die zijn voortgekomen uit dit bestuurlijk overleg zullen in het volgend bestuurlijk overleg over de voortgang en resultaten rapporteren.
- Voor de financieringsstructuur van de werkgroepen en werkconferenties gelden weer de afspraken zoals die eerder zijn vastgesteld door de regiegroep.
- Sint Maarten vormt met ondersteuning van de vertegenwoordiging in Willemstad het secretariaat.
- Uitgangspunt is dat Nederland, waar mogelijk, ondersteuning zal bieden op verzoek van de landen. Het betreft technische ondersteuning vanuit het ministerie van VWS.
- Als juridische ondersteuning wordt geboden zal, in gevallen van nieuwe wetgeving, de samenwerking beginnen met een startnotitie.

Volgend bestuurlijk overleg

Toevoegingen op de agenda:

Publieke gezondheid:

- Conform het regeerakkoord 2017-2021 heeft Aruba voornemens om de hiepriek op het eiland te introduceren. In het verleden hebben Aruba en Nederland hierover al contact gehad, staat het nu weer op de prioriteitenlijst van Aruba. Op verzoek van de huidige minister hebben de jeugdartsen contact opgenomen met Nederland en hebben dit onderwerp uitgebreid besproken in hun vierlanden werkgroep. In de komende periode zal worden toegewerkt naar concrete afspraken voor de implementatie van de hiepriek, met name op het gebied van de randvoorwaarden waaraan Aruba als land dient te voldoen voor de introductie van de hiepriek op Aruba in samenwerking met de andere landen. Voor het volgende bestuurlijk overleg worden concrete afspraken opgesteld. Curaçao en Sint Maarten overwegen ook om de hiepriek in te voeren.

Curatieve zorg:

- Sint Maarten vraagt ondersteuning bij het opzetten van een onafhankelijk review board in het ziekenhuis bij het collegiaal beoordelen van medische specialisten.
- Sint Maarten wil met Nederland onderzoeken of de afspraken, zoals die zijn gemaakt op het gebied van medisch specialisten, kunnen worden uitgebreid bijvoorbeeld voor op het gebied van preventie.

Het volgende bestuurlijk overleg vindt plaats in het tweede kwartaal 2020 te Sint Maarten.

De heer Paul Blokhuis
Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (Nederland)

De heer Danguillaume P. Oduber
Minister van Toerisme, Volksgezondheid en Sport (Aruba)

Mevrouw Susanne F.C. Camelia-Römer
Minister van Gezondheid, Milieu en Natuur (Curaçao)

De heer Emil Lee
Minister van Volksgezondheid, Sociale Ontwikkeling en Arbeid (Sint Maarten)